

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 87 0 П 028848 20 Рев
Бања Лука, 08.04.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља 1. М.Ћ.1, 2. М.Ћ.2. и 3. М.Н., сви из К., Т., које све заступа пуномоћник М.Б., адвокат из Б.Л., против тужених 1. М.Ћ.3. и 2. Д.Ћ., оба из Т., које заступа пуномоћник Р.К., адвокат из Т., ради утврђења ништавости и поништења тестаментa, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Добоју број 87 0 П 028848 20 Гж од 18.06.2020. године, на сједници вијећа одржаној дана 08.04.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев тужених за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.124,00 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Теслићу број 87 0 П 028848 19 П од 12.02.2020. године, одбијен је примарни тужбени захтјев тужитеља да се утврди да је ништав и без правног дејства својеручни тестамент Т.Ћ. од 09.03.2010. године, који је предат на чување првостепеном суду и који је заведен у „Пи“ уписник под бројем Пи-..., као и захтјев за накнаду трошкова поступка. Истовремено, одбијен је и евентуални тужбени захтјев да се поништи означени тестамент, као и захтјев за накнаду трошкова поступка. Тужитељи су обавезани да туженима надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 3.372,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 87 0 П 028848 20 Гж од 18.06.2020. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побијају тужитељи, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужени предлажу да се изјављена ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је примарни тужбени захјев да се утврди да је ништав и без правног дејства својеручни тестамент Т.Ћ. од 09.03.2010. године, као и евентуални тужбени захјев да се означени тестамент поништи.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да из Извода из матичне књиге умрлих која се води за матично подручје Т. под редним бројем за 2018. годину произилази да је извршен упис смрти Т. Ћ., сина Ћ. из М., на дан2018. године; да је Т.Ћ. сачинио својеручни тестамент дана 09.03.2010. године, који је био депонован код првостепеног суда; да је рјешењем Основног суда у Теслићу број: 87 0 О 025713 19 О 2 од 09.04.2019. године прекинуто расправљање заоставштине иза истога, а законски насљедник М.Ћ.1 (син оставиоца), као и тестаментарни насљедници М.Н. рођ. Ћ. и М.Ћ.2. (унуци оставиоца) су упућени да покрену парнични поступак против законског насљедника М.Ћ.3 (син оставиоца) и тестаментарног насљедника Д.Ћ. (унук оставиоца), ради утврђивања чињеница од којих зависи величина насљедног дијела тестаментарних насљедника; да је рјешењем Округног суда у Добоју број: 87 0 О 025713 19 Гж од 20.06.2019. године потврђено рјешење првостепеног суда о прекиду расправљања заоставштине иза Т.Ћ.; да из својеручног тестаamenta Ћ.Т. од дана 09.03.2010. године произилази да је именовани сачинио наведени тестамент којим је за случај своје смрти распоредио својим унуцима девизну уштеђевину која се налази у Ј.и.б. и К.б.Т. у износу од 244.228, 00 ДМ и то на начин да од овога износа првих 40.000,00 марака које се буду исплаћивале поклања свом унуку Д.Ћ. сину М.3., а остатак поклања на једнака три дијела и то: М.Ћ.2 сину М.1 1/3, М.Ћ. кћери М.1 1/3 и Д.Ћ. сину М.3 1/3; да је тастатор задржао право опозива овог тестаamenta за вријеме свог живота, одредивши да ће се исти чувати у Основном суду у Теслићу; да је тастатор на наведени тестамент ставио датум 09.03.2010. године, те исти лично потписао именом и презименом, наводећи и број личне карте; да из штедне књижице И.б.у Б. број: ... произлазе подаци о ороченим средствима уписаним на име Т.Ћ. са износом салда од 154.378,35 ДМ, а да је као овлашћено лице у наведеној штедној књижици уписан М.Ћ.1; да из штедне књижице О.п.и.б. број: ... произлазе новчана средства на име Т.Ћ. на износ од 23.991,13 ДМ, те да је као овлашћено лице у наведеној штедној књижици уписан М.Ћ.1.

На темељу тих чињеница, првостепени суд утврђује да је тастатор својом последњом вољом одредио шта ће бити са његовим новчаним средствима, као покретном имовином, у случају смрти, руководећи се жељом да ту имовину расподјели унуцима. Надаље, првостепени суд утврђује да у конкретном случају оставиочева воља има све елементе тестаamenta, да је иста учињена слободно, да је у моменту смрти оставилац имао стару девизну штедњу која чини његову заоставштину, а да је без значаја што завјешталац у тестаменту није тачно одредио износ новчаних средстава која представљају заоставштину, као и да је на стање новца у моменту смрти утицала и чињеница да је тужитељ М.Ћ.1 био уписан као овлаштено лице за располагање новчаним средствима старе девизне штедне. Првостепени суд налази да спорни тестамент није супротан одредбама члана 2. и 7. Закона о насљеђивању („Службени лист СР БиХ“ бр. 7/80 и 15/80), нити је ништав у смислу одредбе члана 63. став 3. истог закона, па закључује да се ради о правно ваљаном својеручном тестаменту. Из наведених разлога, првостепеном пресудом истовремено је одбијен примарни и евентуални тужбени захјев тужитеља.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда, као и закључак да је тастатор у вријеме сачињавања тестаментa био свјестан и да је своју вољу о подјели новца изразио слободно и без заблуде и принуде, па да су испуњени законски услови за пуноважност својеручног тестаментa, при чему се позвао на одредбе члана 65. и 68. Закона о о наслеђивању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/09, 55/09, 91/16, даље: ЗН). Сагласно томе, изјављену жалбу је одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепеним пресудама захтјев тужитеља је правилно одбијен.

Између странака није спорно да је Т.Ћ. дана 09.03.2010. године сачинио својеручни тестамент који је депоновао код првостепеног суда, а којим је располагао средствима старе девизне штедње, која је имао на девизним штедним књижицама. У оставинском поступку иза Т.Ћ. оспорене су чињенице које се односе на садржину тестаментa и тужитељи су упућени на парницу.

У овој парници тужитељи захтјев за утврђење ништавости односно за поништење тестаментa темеље на тврдњама: да у вријеме сачињавања тестаментa (09.03.2010. године) тастатор није располагао новчаним средствима од 244.228,00 ДМ, већ 178.369,49 ДМ, па да је био у заблуди о износу девизне уштеђевине, што је једна од чињеница која га је побудила на располагање тестаментом; да се услед наведеног заоставштина односно расположива средства старе девизне штедње не може расподјелити на начин из тестаментa.

У погледу ваљаности оспореног тестаментa, сагласно одредби члана 171. став 2. ЗН, су релевантне одредбе тог закона, како је то нашао и другостепени суд.

Тужитељи током поступка пред нижестепеним судовима, а ни у ревизији не оспоравају формалне претпоставке за ваљаност предметног тестаментa, који је сачињен у законом прописаном облику (одредба члана 68. ЗН). Тужитељи тврде да је приликом сачињавања тестаментa завјешталац био у заблуди која га је побудила на располагање и да је из тог разлога предметни тестамент није правно ваљан.

Према одредби члана 65. став 3. ЗН располагања тестаментом су ништава и када постоји заблуда о чињеницама које су побудиле завјештаоца да учини та располагања. Закон не одређује поближе каква мора бити заблуда да би утицала на пуноважност тестаментa, али према формулацији наведене законске одредбе произлази да сваки облик и степен заблуде има за посљедицу ништавост тестаментa у цјелини или у појединим дијеловима ако без те заблуде до тестаментa не би уопште дошло.

У конкретном случају, према утврђењу нижестепених судова, које не може бити предмет преиспитивања у смислу одредбе члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), Т.Ћ. је имао стару девизну штедњу и то код И.б. у Б., О.п.и.б. у Б. и К.б.Т. Према садржају спорног тестаментa воља тастатора је била да од укупног износа старе девизне штедње првих 40.000,00 марака, које се буду исплаћивале, завјешта свом унуку Д.Ћ. сину М., а остатак да завјешта на једнака три дијела и то: М.Ћ.2 сину М.1 1/3, М.Ћ. кћери М.1 1/3 и Д.Ћ. сину М.3 1/3. Тастатор није морао ни означити укупан износ штедње, али је означио да се ради о износу од 244.228,00 ДМ, па нема мјеста ревизионим наводима да је тастатор располагао

имовином коју није имао у часу смрти (јер је у вријеме сачињавања тестаментa посједовао стару девизну штедњу). Воља тестатора изражена у тестаменту је јасна, да унуцима завјешта своју стару девизну штедњу, а чињеница да је у моменту смрти завјештаоца код банака био укупан износ старе девизне штедње од 178.369,49 ДМ (јер је у међувремену располагано штедњом код К.б.Т, чему је према утврђењу нижестепених судова допринио тужитељ М.Ћ.1, који је био овлаштен за подизање новца, чему у прилог је садржај потврде према којој је туженом Д.Ћ. у 2011. години дао износ од 15.000,00 ДМ), у конкретном случају нема карактер чињенице која је побудила завјештаоца да тестамент сачини (јер се не може узети да се воља тестатора да располаже старом девизном штедњом искључиво тиче износа од 244.228,00 ДМ). Тиме се ради о слободној вољи тестатора приликом сачињавања тестаментa. Наведено, поготово код тога да расположиви износ старе девизне штедње, супротно ревизионим наводима, омогућује да се завјештање изврши по вољи тестатора, односно да се стара девизна штедња између унука тестатора „подијели“ на начин који одговара вољи тестатора.

Према томе, у конкретном случају се ради о правно ваљаном располагању, па нису основани ревизиони наводи о неправилној примјени одредаба члана 2. и 6. те члана 101. став 1. ЗН.

Из датих разлога, нису релевантни ревизиони наводи о томе да ли је Т.Ћ. верификовао стару девизну штедњу код К.б. у Т. Другостепени суд јесте починио повреду одредаба парничног поступка, члан 217. став 2. и 214. ЗПП, када се у пресуди позвао на копију девизне књижице К.б. у Т (која није на расправи изведена као доказ), што се у ревизији истиче, али наведена повреда из већ датих разлога није утицала на правилност и законитост другостепене пресуде (члан 209. ЗПП), којом је потврђена првостепена пресуда о одбијању тужбеног захтјева тужитеља.

Због наведеног, изјављена ревизија је одбијена, примјеном одредбе члана 248. ЗПП.

Захтјев тужених за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.124,00 КМ, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку, у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић